Published and distributed under permit (No. 781), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXIX. ЧИСЛО 144. ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., СЕРЕДА, 22-го ЧЕРВНЯ, 1921. VOL. XXIX. No. 144. JERSEY CITY, N. J., WEDNESDAY, JUNE 22, 1921. THREE CENTS

КОНТРАКАНДИДАТ ҐОМПЕРСА ОГОЛОШУЄ СВОЮ КАНДИДАТУРУ.

ЛУИС, ПРЕДСІДАТЕЛЬ СОЮЗА МАЙНЕРСЬКИХ ЮНІЙ, ПРОТИКАНДИДАТОМ ҐОМПЕРСА.

ДЕНВЕР, Колорадо, 20. червня. — Як виходить з публичної заяви Джана Луиса, Самуель Ґомперс, дотеперішний предсідатель Американської Федерації Праці, буде мусів боротися за свій поновний вибір на се становище. Луис заявив, що він постановив кандидувати на президента Американської Федерації Праці.

Джан Луис був до тепер предсідателем союза майнерських юній, що називається Обєднані Копальняні Робітники Америки (Юнайтид Майн Воркерс оф Америка). В своїй заяві він покликався на свою 41-літну діяльність по робітничих організаціях, але відмовився дати дальших пояснень про свою кандидатуру.

Дотеперішний президент Американської Федерації Праці, Самуель Ґомперс, заявив, що не думає цофати своєї кандидатури. В своїй заяві про кандидатуру звалює він усю вину за подібні поголоски на часописи Герста, котрі після нього нераз показалися ворожими юніям.

На конвенції розійшлася поголоска, що Герст, відомий властитель великого числа американських часописий, дав 100.000 долярів на кампанію за поваленнєм Ґомперса. Один делєґат на конвенцію підняв сю справу та вніс внесенне на розслідженне сеї поголоски, але внесенне відкинено.

ДОМАГАЮТЬСЯ БОЙКОТУ АНГЛІЙСЬКИХ ТОВАРІВ.

На конвенцію прийшла велика маса телеґрам, домагаючихся бойкоту англійських товарів.

Конвенція приняла остру резолюцію проти федеральної корабельної ради за її політику за „отвертою фабрикою", за якою вона заявилася підчас послідного страйку моряків. Резолюція протестує проти того, щоби американське правительство попирало приватних предприємців грошима, зібраними з народа.

ДОПУСКАЮТЬ НАДВИЖКУ ІМІҐРАНТІВ.

ВАШИНҐТОН, 20. червня. — Палата послів приняла нині резолюцію Джансона, котра допускає до Злучених Держав усіх іміґрантів, що приїхали понад означене в іміґраційнім законі число, як що вони виїхали на 8. червня або перед тим днем. Надвишку мається почислити на слідуючі місяці.

Ся ухвала допустить до Злучених Держав яких 10.000 іміґрантів. Ухвалений палатою послів законопроект іде тепер під наради сенату.

ЖІНКА ПРОВОДИТЬ НАРАДАМИ В АМЕРИКАНСЬКІМ КОНҐРЕСІ.

ВАШИНҐТОН, 20. червня. — Панна Елис Робертсон, конґресменка з Оклагоми, була першою жінкою, котра проводила нарадами в американськім конґресі. Случилося се нині. Коли конґресмен Волш з Месечузетс попросив її обняти провід, на ґали залунали оплески. Вона проводила підчас обрад над справою видатків на святкованнє незалежности південно-американської републики Перу. Коли вона скінчила своє урядованнє, ціла галя знов привитала її оплесками.

ХОЧУТЬ ЗАБОРОНИТИ КУРИТИ ЖІНКАМ.

ВАШИНҐТОН, 20. червня. — Конґресмен Павло Б. Джансон з Мисисипі вніс законопроект, забороняючий женщинам курити. Закон установляє кару в сумі 25 долярів на кожду женщину, пійману перший раз на куренню в публичнім місці, та гривну в сумі 100 долярів за кождий слідуючий раз.

Конґресмен Джансон заявив, що потреба такого закона прийшла йому на думку, коли він побачив на вулиці у Вашинґтоні, перед одним театром, як женщина взяла цигаретку від мущини, і потягнула кілька разів. Джансон каже, що куренне шкодить женщині більше як мущині, та що воно мусить шкодити цілій расі, бо воно переноситься при плеканню на дитину. Заборона куреня не буде великою шкодою для женщин, бо вони не мають мати природного нахилу до куреня; вони лише наслідують другі женщини, які буцімто уважаються за провідннчки і своїм куреннем дають злий примір молодим жінкам.

Якби сей законопроект був ухвалений, то він обвязувався лише в Дистрикті Колумбія, бо конґрес не має права видавати подібних законів на цілі Злучені Держави.

ДЕСЯТЬ ТИСЯЧ МАЙНЕРІВ ВИЙШЛО НА СТРАЙК.

ВІЛКЕС БАРЕ, ПА., 20. червня. — Десять тисяч майнерів, працюючих в копальнях Пенсилвенія Ковл Ко. в питстонські окрузі, вийшло нині на страйк. Страйк був так однодушний, що ані одна майна від Гилсдейл по Данмор не працює.

Майнери домагаються від компанії, щоби вона перенесла усіх копальняних суперінтендентів на нові становища; щоби вона приняла назад до праці одного хлопця-погонича, відправленого з роботи в Централній Копальні; щоби відправила копальняного формана з копальні ч. 14.; та щоби вона завела одностайну заплату по всіх копальнях.

В копальні ч. 14. страйк почався властиво ще минувшого тижня.

НОВИЙ ЛІНЧ МУРИНА.

ДЖЕКСОН, Мисисипі, 20. червня. — Тут злінчовано одного 18-літного Мурина Луиса Вимберлі, котрого випущено з тюрми на слово, а котрий підчас тої условної свободи мав напасти на білу женщину; поліційні власти власне були арештували його і везли до тюрми, коли товпа напала на них, відібрала вязня та повисила перед самою брамою стейтової тюрми.

НОВИЙ ВИПАДОК З АЕРОПЛЯНОМ.

В неділю сполудня трафилася в місті Трой нещасна пригода з літаком. З Вотервліт вилетів о годині четвертій сполудня великий пасажирський літак, на котрім сидів, кромі летуна та механіка, один пасажир. Літак належить до новоотвореної пасажирської воздушної лінії, що має лучити Ню Йорк з ріжними точками над Великими Озерами. Незадовго по злеті у воздух, літак попав на воздушний вир, від котрого він упав в діл, як олово паде у воду. Літак упав на мілизну на воді недалеко від федеральної тами в Трой. Вода в тім місци була неглибока, і літак своїм ударом забився глибоко в пісок, придушуючи під водою своїм тягаром обох летунів. Вони погибли на місци. Пасажир, котрий по випадку опинився над водою, на своїм сидженню, має зломану ногу, потовчене стопу, рани на голові та по всему тілі, а кромі сего тяжкі попарення від вибуху збірника з газоліною. Випадок бачило тисячі людий, а також двох летунів, що літали на другім аеропляні. Вони зараз завернули на місце випадку, де з води виставала задна часть літака та голова пасажира. Двох пливаків підплило до пасажира та вратували його. Опісля привязали довгу линву до хвоста аеропляну та витягнули його з піску при помочи лодки. Один з летунів ще давав знаки життя, але лікарі не могли його привернути до життя, хоч уживали пульмотора.

ГАЛИЧАНКА ЖЕРТВОЮ РАБУНКОВОГО УБИЙСТВА.

В пятницю в ночи невисліджений ще злочинець напав на Магдалену Челеп, 30-літну женщину, що жила зі своїм мужом на Евеню А, в Ню Йорку, убив її та забрав коло 1,000 долярів ощадностий, які вона мала при собі. Нещасна жертва збиралася у відвідини до своєї родини в Галичині, і на ту ціль збирала гроші, які складала не в банку, але держала завиті в хустину у ночсоці. З відїздом до старого краю здержувалася доти, поки не вродиться її дитина, котрої сподівалася за місяць; через те вона й покинула роботу в ресторації, з якої походили її всі ощадности.

Переведена секція тіла показала, що убийник був захльороформував її (дав її понюхати хльороформу, від котрого людина тратить притомність). Се подвердило здогад поліції, яка прийшла до того заключення, найшовши на землі біля трупа женщини фляшинку від дай від хльороформу. Поліція допитувалася кількох осіб про злочин, але поки що не каже, на кого паде її підозрінне. Межи допитуваними були муж небіжки, за якого вона вийшла які три роки тому, та один його товариш, який з мужем служить в одним нюйорськім шпиталі. Поліція каже, що хльороформ, якого уживав злочинець, не походив з того шпиталя, в якім вони служать.

КРАДУТЬ ЯК КРУКИ.

На головнім двірци у Львові розбито вагон і вкрадено з двох скринь черевики фірми Дельдмана. Крім того розбито скриню з чеколядою і знищено богато овочів, як оріхи і т. п. Поліція арештувала зелізничих робітників Яна Білого, Юзефа Ковальського і Ст. Прохаску, що продавали вкрадені річи в місті.

АМЕРИКА ПОТРЕБУЄ ЩЕ 25,000 ЛІКАРІВ.

Др. Рой Апгем, отвираючи річну конвенцію Американського Інституту Гомеопатії, заявив, що Злученим Державам бракує тепер ще 25,000 лікарів. Він заявив також, що довга та тяжка робота в школі та трудности коло забезпечення собі великої практики відстрашують людий від студіовання медицини.

ЗНОВ ЛІНЧ МУРИНА.

В місті Меккормик, Південна Каролайна, доконано знов лінчу на Мурині. Доконано його в небувалий спосіб: Яких два тисячі людий взяло участь в тім лінчу. Полювали вони дово на Мурина, котрого підозрівали за напад на одну білу женщину. Пійманим його, вони примусили його признатися до злочину. Опісля привели його під дерево, привязали йому до тіла довгий шнур та ланцюх, та казали лізти на дерево. Мурин підліз яких 15 стіп від землі. За ним поліз один білий, і там його привязав до дерева шнуром та ланцюхом. В хвилі, як білий діткнув землі, злізаючи з дерева, гримнуло кількансять вистрілів, і Мурин, подірявлений кулями, погиб в одну хвилю.

ЯК ҐАЗДУВАЛИ НА ГУЦУЛЬЩИНІ?

О. М. Березюк, парох з Яворова, скулі, косівського повіту вніс дня 18. грудня 1920 р. жалобу до міністерства військових справ у Варшаві, де між иншими пише, що в цвітни 1920 р. впали польські жовніри в ночи до церкви, виломали двері і зірвавши підлогу, шукали за зброєю, а при тім понищили церковні образи, обруси, братські ленти, книги та позабирали зі свічників свічки. Дня 18. цвітня 1920 р. арештовали о. Березюка та відпровадили до Ясенова, де уміщено його в сирій пивниці, в якій мучилося вже від кількох днів сімох Гуцулів. З Ясенова відправили його до Коломиї до тюрми. А тимчасом напали на його дім та стали розпитувати слугу Софію Кузьменюк, де „піп" сховав зброю і таке инше. Коли слуга відповіла, що нічого не знає, серменжант Маєвскі завинув їй в коц голову і так бив аж зімліла. О. Березюк просив міністра, щоби покарав винних вояків за таке безправство. В марті 1921 р. прийшла відповідь, в якій заповідають, що буде в тій справі слідство, та нині вже червень, а про слідство нічого не чути.

ЧЕРЕЗ СЕРНУ.

В сихівськім лісі коло Львова найдено в марті с. р. трупа побережника Франца Журовського, котрого застрілив, як опісля показалося, Тимко Пелех, літ 22, родом з Пархача. Пелех астрілив в лісі серну. Побачив се побережник і хотів серну відобрати. Утікаючи Пелех стрілив до побережника з близька й убив його на місци. На днях станув убійник перед трибуналом присяжних суддів у Львові і признався до вини. Дістав 6 літ тяжкої вязниці.

РОЗСТРІЛ ЗА УБИЙСТВО.

Михайло Кравчук, убив свою жінку і дві доньки, щоби оженитися з богатою вдовою. Окружний сід в Стрию засудив його на кару смерти. Зажаленя неважности відкинув найвисший суд в Варшаві, в наслідок чого Кравчука розстріляно дня 7. мая с. р.

ФРАНЦІЯ ВІДЗНАЧУЄ АМЕРИКАНСЬКОГО НІЖЦЯ.

ПАРИЖ, 17. червня. — Французький премієр Бріян особисто причипив німецькому банкирови з Ню Йорку, Оттови Г. Канови, командорський хрест леґії.

Було се на приняттю у Бріяна, на якому він дав такусаму відзнаку також бувшому американському амбасадорови в Арґентині Чарлзови Г. Шерілови.

ПОЛЬЩА ЗАПЛАТИТЬ ІТАЛІЇ.

Міжнародна комісія рішила, що Польща має заплатити сім мілїонів італійських лірів відшкодовання за втрати, які потерпіли італійські відділи від польських повстанців на Горішнім Шлеску.

НАФТИ СТАНЕ НА СТО ЛІТ.

Американські геольоги (вчені, що займаються нутром землі) обчислюють, що нафтові засоби на цілій землі виносять около десять тисяч мілїонів тон (70 тисяч мілїонів барил). На цілім світі добувають річно 600 мілїонів барил, отже за сто літ всі засоби нафти будуть вичерпані. Перше місце в добуванню ропи займають Злучені Держави північної Америки, котрі дають 62 процент (більшу половину світової продукції).

ПІДПАЛ З ЗАЗДРОСТИ.

Михайло Гіпяк, 64-літний селянин у Дзібулках (жовківського повіту), виїхав в 1915 р. з Москалями до Росії, а підморга ріллі продав свому синови Василеви. В Росії оженився з 29-літною Розалією з катеринославської губернії. Коли вернув з нею до свого села, застав своє обійстя спалене. Тоді з заздрости, що його синови добре ведеться, казав жінці підпалити його. І жінка підпалила Василя, так що батько і син стали майже жебраками. За се засудив суд Розалію на 18 місяців тяжкої вязниці.

ТАКОЖ СПІЛКА.

Сруль Цандерер їхав фірою з Тартакова до Палениці, в Галичині. По дорозі присіли до него Сруль Льокер і Натан Вінер, а опісля навинувся жовнір Міхал Шленк, котрий спинив Цандерера, почав його ревідувати. Остаточно Шленк забрав йому з валізи 163 тисяч 310 австрійських корон і втік. Льокер і Вінер порадили йому лишитися на фірі, бо жовнір може його застрілити, а вони самі зловлять жовніра і відберуть гроші, котрі йому назад принесуть. Цандерер чекав і не дочекався, а тоді повідомив про се жандармерію. Слідство виказало, що жовнір був з обома жидами в змові і що всі три поділилися грішми. Шленка арештовано і поставлено на днях перед військовий суд у Львові, обжаловуючи його також о ріжні надужиття, коли був провиантовим підофіцером при вартовім батальоні 6-ої армії. Його здеґрадовано і засуджено на три роки тяжкої вязниці. Спільник Льокер втік а Вінером занявся цивільний суд.

УБИЙСТВО МУЖА.

В Тарнові, пов. Надвірна, Маланка Дмитрук, її сестра і шваґер заманили Ілька Дмитрука, мужа Маланки до ліса, там його споїли горівкою і опісля задусили. Убійників арештовано і спроваджено до Станиславова, де вони призналися до повненого злочину.

КОРОЛІВСЬКА ПАРАДА ГОЛОДНОГО ПЕТРОГРАДА ДЛЯ ОСЕЛЕДЦІВ.

РИГА, столиця Латвії, 20. червня. — Коли недавно прибув до Петрограду голяндський торговельний корабель „Александер Полден", наладований оселедцями, йому віддано такі почести, які бувало віддавано королям або високим урядовим достойникам.

Коли корабель минав Кронштад, в його честь віддав привітні вистріли російський воєнний корабель „Мара,, а моряки вставились у ряди і кликали: Ура!

Коли корабель прибув до Петрограду, виладовано з нього 5.350 бочок оселедців, з яких 20 вагонів сейчас відіслано до Москви, а решту оставлено на розділ між Петроградчан.

Опісля прибуло ще 2 кораблі з оселедцями, з яких виладовано 17.000 бочок і віддано населенню їсти в літі се, що звичайно люди їдять зимою.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ ХОЧЕ СПІВДІЛАННЯ З АМЕРИКОЮ.

ЛОНДОН, 20. червня. — Премієр Ллойд Джордж отворив тут нині формально конференцію премієрів всіх країв Великої Британії.

В бесіді він сказав, що світова війна виказала солідарність британїйської імперії; що та солідарність обняла й Індію; та що Схід і Захід остаточно стрінулися разом. Далі зазначив, що будучина Великої Британії, таксамо як і будучина цілого світа залежить від доброго порозуміння Великої Британії із Злученими Державами Америки, від утривалення зеднання між Сходом і Заходом через Тихий океан.

Основним завданнєм політики Великої Британії, казав він, мусить бути співділанне з Америкою. Для сеї мети Велика Британія готова на переговори з Америкою про обмеженнє зоруження. Велика Британія є за союзом з Японією, але таким, який буде добрий і для Америки. Кінчив, що сила Великої Британії мусить опиратись на морській силі.

В РОСІЇ ВИРОСТАЄ СЕРЕД НАРОДУ РЕЛІҐІЙНІСТЬ.

НАРІД В РОСІЇ, НЕ НАЙШОВШИ ІДЕАЛІВ В 21 ТЕЗАХ ЛЕНІНА, ВЕРТАЄТЬСЯ ДО НАУКИ ІСУСА ХРИСТА.

БЕРЛІН, 19. червня. — Вісти з ріжних сторін Росії доносять, що там незвичайно скоро зросла серед народу реліґійність, яка є неначе відповідю на атеистичні і безреліґійні большевицькі навчання. В деяких сторонах піднесенне реліґійности є просто небувале.

Провідники комуністів і соціялістів нарікають, що члени їх партій перейматься реліґійности і вертаються до церкви. Люди, що кинули були церкву, тепер наново приступають до церкви; вінчаються в церкві, хотяй брали світські шлюби; і хрестять свої діти. Не зважають більше на виклики комуністів, що все те є непотрібне і „забобонне".

Образи святих, які большевики казали викидати, тепер знову висять в приватних домах і в церквах.

Люди показують свою волю проти волі большевиків, а виявляють її тепер особливо через церкву.

Большевицькі газети мечуть громи на церкви, але вони тепер так збилися в силу через новий рух реліґійности серед широких мас, що не бояться большевиків. На ділі, большевики не мають вже відваги виступити з переслідуваннями проти церков.

БОЛЬШЕВИКИ ПОБОРЮЮТЬ РЕЛІҐІЙНІСТЬ СЕРЕД НАРОДУ І НАВІТЬ СЕРЕД БОЛЬШЕВИКІВ.

РЕВАЛЬ, столиця Естонії, 19. червня. — Большевики зачали боротьбу проти релиґії в той спосіб, що зачали видавати проти-реліґійну газету п. з. „Революція і Церква". В тій газеті повно статтий, віршів і насмішливих образків проти церкви.

В першому числі сеї часописі є зіставлення, скільки майна большевицька влада відібрала від церков і монастирів в Росії. Се зіставлення подає:

Сконфісковано 327.340 десятин землі;
4,247,664,520 рублів;
84 фабрики;
1.112 домів;
706 готелів;
227 шпиталів;
435 молочарень;
602 стада худоби;
311 пасік.

Крім того Російська Комуністична Партія звернулась від себе до своїх таки членів з обіжником, в якому жалується, що комуністи, члени Р. К. Партії є реліґійні люди.

В обіжнику сказано:

„Майже в кождому відділі Російської Комуністичної Партії є особи, котрі не держаться приписів у справі релиґії".

Приписи Р. К. Партії кажуть її членам вести пропаганду проти релиґії, а вони не то що не ведуть такої пропаганди, але ще скріплюють реліґійність народу, бо самі беруть участь в церковному співі і церковних обходах. Партія каже робити доноси на таких комуністів, аби могла проти них виступити.

Циркуляр підписали Ярославський і Катанян, за протипропаґандистичний департамент центрального комітету Російської Комуністичної Партії.

"SVOBODA" (LIBERTY)

FOUNDED 1893.

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign ond Jersey City Rates.		В Джерзи Сиτі і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.7[illegible]

За кожду зміну адреси платиться 10 ценів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ!

ОРГАНІЗУЙТЕСЬ ДЛЯ НЕСЕННЯ ПОМОЧІ СТАРОМУ КРАЄВИ!

ВІДСИЛАЙТЕ ЗБІРКИ СЕЙЧАС, І РАТУЙТЕ ГОЛОДНИХ, ХОРИХ, ВДІВ І СИРІТ!

ПОДАВАЙТЕ ДО ВІДОМА ЧЕРЕЗ ГАЗЕТИ, ЩО ВАША ГРОМАДА ЗРОБИЛА ДЛЯ РАТУНКУ РІДНОГО КРАЮ!

БОЛЬШЕВИЗМ ТА РОДИНА.

В Німеччині появилася друком книжка „Три місяці в совєтській Росії". Написав її Артур Голічер на основі своїх власних спостережень. Голічер поїхав до Росії большевиком і вернув большевиком. Тому ми можемо приняти його браз російських відносин як образ, на всякий случай большевиків не кривдячий.

Отсей большевик пише, що в большевицькій Росії супруже стало частою комедією та жартом. Майже такою комедією, як московські гроші, — додає він. „Хто має час і охоту робити такі річи," — пише він, — „той, без огляду чи се мущина, чи женщина, може оженитися чотири рази і розвестися три рази в кождім тижни. Тиждень має сім днів... До того уряд дбає за діти, і загальний наслідок того такий, що родина зовсім розбита."

Питанне тепер, який наслідок на людий, на державу, на суспільність, має розбитте родини. Чи може суспільність існувати довгий час, коли та підпора, якою являється родина, підорвана?

ПАН БОРИСКО І ПАНІ СУВЕРЕННІСТЬ.

Пан Бориско гнівається, що „Свобода" пише, що аліянти є суверенами (правними господарями) Східної Галичини.

Він каже: Прецінь раз довідались ми, що „Свобода" дала Східню (Східну) Галичину аліянтам!

Пан Бориско не знає, або може вдає, що не знає, що до 1. падолиста, 1921, в міжнародніх відносинах сувереном Галичини були Габсбурги й австрійський парлямент. А як Австрія впала, то вона в мировому договорі в Сан Жермен, у Франції, віддала суверенність над сим краєм аліянтам і Америці. Аліянти сеї суверенности держаться у всіх своїх актах. Разом з аліянтами і другі держави признають аліянтську суверенність над Східною Галичиною. Значить, в міжнародніх відносинах Галичина належить до аліянтів і Америки.

Правда, від дня 1. падолиста, 1918, до кінця мая, 1919, ДІЙСНИМ сувереном Галичини був український нарід, але по нападі Ляхів на його край він не є дійсним сувереном лише хвилевим невольником. АЛІЯНТИ БУЛИ БИ ПРИЗНАЛИ ДІЙСНУ СУВЕРЕННІСТЬ ЗА ПРАВНУ В МІЖНАРОДНІХ ВІДНОСИНАХ, ЯКБИ УКРАЇНЦІ БУЛИ ВДЕРЖАЛИСЬ ДОВШЕ В СВОМУ КРАЮ ПРИ ВЛАДІ, АЛЕ ЩО ТАК НЕ СТАЛОСЬ, ВОНИ ДЕРЖАТЬСЯ СВОГО ПРАВА, ПЕРЕДАНОГО ЇМ АВСТРІЄЮ. Тепер в міжнародніх відносинах аліянти й Америка є правними спадкоємцями суверенности над Галичиною по Австрії.

Правительство Петрушевича ніколи не казало, що воно не є правительством Галичини, і що воно відмовляє права суверенности українському народови в Галичині, а віддає її наприклад англійському королеви і просить його, щоб Галичину прилучив, за згодою англійського парляменту, до Англії.

Такого не було, хотяй би пан Бориско цапки ставав і кричав, що було.

Є лише таке: Правительство Петрушевича каже до аліянтів:

— Ви побили Австрію і вона в договорі з вами віддала вам суверенність над Галичиною. В міжнародніх відносинах ви ПОКИЩО дійсно є ТИМЧАСОВИМИ суверенами Галичини. Отже ми до вас кажемо: Ви, суверени Галичини, дайте їй волю; усуньте з неї наїзника, А ВІДДАЙТЕ СУВЕРЕННІСТЬ НАРОДОВИ ТОГО КРАЮ І ПРИЗНАЙТЕ ЙОГО СУВЕРЕНОМ!

В проєкті конституції для Галичини, яку на домагання аліянтів правительство Петрушевича предложило аліянтам (гляди, „Свобода" з 27. мая с. р.) в 1. параграфі так сказано:

ДЕРЖАВНА СУВЕРЕННІСТЬ.

Артикул I.

Галицька Република є независимою і суверенною державою. Права суверенности у сій державі належать до загалу її горожан.

Так, чи ні, пане Бориско?

Чи може каже Петрушевич, а за ним „Свобода" отакі речі:

— Ви, панове аліянти, є суверенами Галичини і будете все, на віки. Ми не хочемо, аби наш нарід був сувереном. Ми прилучимо край до Англії яко кольонію. Там жадних виборів не буде, лиш пришліть свого комісаря, аби в імени короля збирав податки. То все, чого ми хочемо!

Правда, пане Бориско, що такої декларації не було? Аби Ви стали цапки, то таки мусите признати, що не було.

А як вже признаєте, то замкніть у своїй газеті дискусію і „поважну" балаканину про віддачу Галичини Петрушевичем і „Свободою" аліянтам, а натамісць купіть собі кілька книжок про міжнародне право і конституційне життє та розвиток держав; візьміться з монашою пильностю до читання і до студіювання їх, а потому не кличте „Свободи" з ліса, але таки самі напишіть статтю проти себе на цілу другу сторону „Народної Волі".

ГАЛИЧИНА Й УКРАЇНА.

(Від власного кореспондента).

Протягом 19-ого століття, в міру того, як серед українського народу, по обох боках кордону, росла національна свідомість, — росло також почуттє національної єдности цілого українського народу і бажання зєдинення всіх українських земель в одну незалежну українську державу.

З вибухом світової війни — здавалося — надійшов час до здійснення національної єдности всіх українських земель, до здійснення ідеалу Зєдиненої Вольної України.

Здійсненнє сього ідеалу мали перед очима галицькі Українці, коли устами Головної Української Ради у Львові і Загальної Української Ради в Відні заявлялися за Австро-Угорщиною й Німеччиною, коли формували Українських Січових Стрільців.

Не за Австро-Угорщину й Німеччину посилали вони на поле бою і смерти своїх синів, а за Україну, в тім переконанню, що побіда Австро-Угорщини й Німеччини над Росією потрібна **для України,** що тільки після розгрому Росії може встати Зєдинена Вольна Україна.

Коли революція розвалила Росію і на руїнах сеї тюрми народів стало сходити молоде життє української державної самостійности, з яким захопленням галицькі Українці ловили кожду вістку з Київа! Хотілося їм почути, що Україна така сильна, що вона зможе заставити Австро-Угорщину віддати галицьку, буковинську й угорську Україну її Матери, Великій Україні.

Берестейський мир був важким розчаруванням для галицьких Українців. Вони ждали прилучення своєї землі до Української Народньої Републики, а тимчасом побачили, що вона така слаба, що не тільки не може подиктувати сього домагання центральним державам, але ще мусить просити в них помочи проти Совітської Росії.

Одначе почуттє розчарування іззa власної долі уступило почуттю радости, що Україна скинула російське ярмо і вступила в ряд незалежних держав світа.

„Коли-б тільки українська держава росла і міцніла, а вона вже про нас, відділених лихою долею від Матери, не забуде!" — така була думка галицьких і буковинських Українців від Львова і Чернигівців до найменшого села підчас святкування свята берестейського мира.

Змаганнє до зєдинення вибухло з новою нестримною силою підчас розпаду Австро-Угорщини. Тепер уже нема ніяких перешкод, — чого ще далі ждати? Хто з політиків отягався, думав, що не треба занадто спішитися, що треба пождати, аж вияcниться положенне і на Україні і на міжнародній арені, той не знаходив зрозуміння, а осудженнє. Весь настрій народу був за негайним зєдиненнєм. Проголошення зєдинення з 3. січня 1919 було для великої части громадянства недостаточне, бажаюче негайного переведення зєдинення, так, щоби з галицької окремішности ні сліду не остало.

Прийшла Камінецька катастрофа. Галицька армія бачила ся примушеною заключити перемирє з Денікіном. Петлюра бачив ся примушеним віддатися в опіку Польщі і в імени Соборної України зректися Галичини. Почалися взаїмні закиди зради. Недавно зєднані — розєдналися.

Розєднанне йшло далі. Петлюра в своїй безсильности мусів щораз більше годити Польщі, Ставати „землепродавцем" української землі. Весь жаль і гнів і обурення галицьких Українців впало на його голову.

Були хвилі, коли вся надія галицьких Українців звертала ся до большевиків. „Тільки вони можуть розбити Польщу і визволити нас від польського ярма". Так думали й говорили люди, які по свому ідеольогічному вихованню не могли мати ніякого зрозуміння для політичної, соціяльної, культурної ідеольогії большевизму, а радше були його ворогами.

Сю віру в большевиків скріпляли самі большевики — російські й українські. Як вони кидали громи на Петлюру, що запродує український нарід в польське ярмо!

Та прийшов рижський мир і Совітська Росія й Радянська Україна пішли слідами Петлюри. Віддали в польське ярмо великі простори української землі і міліони українських селян і робітників. **І зокрема Галичину.**

Тимчасом у Відні вдалося зорганізувати Всеукраїнську Національну Раду, звести разом більшість придніпрянських і галицьких груп в одну організацію, яка заняла всеукраїнське становище, становище зєдинення усіх українських земель в одну державу.

Та не на довго. Придніпрянська група соціялістів-самостійників, якій найбільше довіряли Галичани, бо вона була найбільш ворожа до Петлюри, почала відомі тайні переговори з Польщею, які довели до розбиття Всеукраїнської Національної Ради.

Тепер Петлюра вже не сам несе тягар „землепродавства" на своїх плечах: з лівого боку має своїх найбільших ворогів — большевиків, з правого боку також своїх найбільших ворогів — соціялістів-самостійників.

Можна сказати: Петлюра, українські большевики, соціялісти-самостійники і всі, що з ними, не є українські патріоти, не розуміють ваги Галичини для України, не відчувають потреби зєдинення українських земель, не мають всеукраїнського почуття, того почуття, без якого ніяка поневолена нація не може зєдинитися й визволитися і ніяка вольна нація зберегти своєї єдности і свободи.

Можна сказати ще різкійше: вони „зрадники", „землепродавці".

Але треба шукати також **обєктивних** причин. І тут ми побачимо ось-що:

Всі ми мріяли про сильну Україну, про Україну, яка захистить усіх своїх дітий від усіх ворогів.

І коли в 1918 р. Польща простягнула свою розбійницьку узброєну руку по Галичину, Галицькі Українці всі надії покладали на те, що Зєдинена Україна буде така сильна і на Мировій Конференції і на полі бою, що захистить Галичину перед польським розбоєм.

Дійсність розчарувала мрії. Україна показалася слаба, дуже слаба.

І не тільки Україна. Совітська Росія й Радянська Україна разом показалися також такі слабі супроти Польщі, що мусіли віддати їй стільки земель, скільки вона хотіла.

Галичина (так само як Холмщина і Підляше) є супроти Польщі українське пограниче. А доля пограничя все гірка. Воно переходить з рук до рук, відповідно до того, хто сильнійший.

Петлюра був слабий, Совітська Росія й Радянська Україна були слабі, — і тому годилися відступити сі пограничні землі України Польщі. І хто-б не сидів у Київі, — Грушевський, Винниченко, чи навіть Петрушевич—доки Україна буде слаба, доки він не буде мати сили зі зброєю в руці вигнати польських розбійників за границю української землі, — доти мусить шукати згоди з Польщею й відступати їй менший чи більший кусень українського пограничя. Так буде доти, доки Україна не стане сильна, така сильна, що розібє Польщу й подиктує їй границю.

Дотеперішний досвід показав, що доки се станеться, Велика Україна й Галичина не можуть вести **одної** державної політики. Кожда з них мусить і то **окремою** дорогою до **тої самої** цілі. Придніпрянці нехай стараються вивести Велику Україну з теперішнього лихоліття своїми власними силами. Галичани нехай домагаються від антанти, щоб вона додержала своєї обітничі і признала Галичині право самовизначення. **Тільки нехай одні другим не перешкаджають.** Нехай одні другим не торгують, — як се зробив уряд Петлюри, як се зробила Радянська Україна і як се пробували зробити соціялісти-самостійники. Не можуть одні другим помогти, — то нехай не шкодять. **Нехай не стають союзниками ворогів своїх братів.** Не можуть зєдинитися, — нехай не розєднуються. Нехай скріпляють духове зєдиненнє. Щоб теперішнє лихоліттє перетривали ми у духовім зєдиненню, щоб ми були сильні духовим зєдиненнєм, коли не могти бути сильні зєдиненнєм державним.

Тоді, перетривавши теперішнє лихоліттє, зєдинимося знов в одній зєдиненій, вольній Україні.

Гайдельберг, 23. мая 1921.

Д-р Михайло Лозинський.

ХТО ОБЖАЛОВАНИЙ?

Промова обжалованого Ляхами о. дра Степана Юрика перед ляцьким судом у Львові.

На головній розправі дня 30. мая, 1921, перед польським судом у Львові виголосив обжалований **о. др. Степан Юрик** таку промову:

До жадної вини не почуваюся. Яко священик, що в своїй молодости побирав богословські науки в Римі і Відні, що зріс між ріжними расами моїх товаришів, почавши від муринської та маляйської, а скінчивши на всіх народах білої раси, научився давно вважати всі народа і раси рівними. Моєю засадою було: „Возлюбиши ближнього як самого себе". До жадного народу в світі не чув я ніколи ненависти, а тим наче до сусідного польського народу. Через 18 літ, як сталий катехит польської V-ої гімназії у Львові тішився я не тільки симпатією моїх учеників Українців, але й учеників Поляків і Жидів. І маю те приємне внутрішнє вдоволеннє ще по нинішний день, що не тільки мої бувші ученики Українці, люди тепер вже на становищах, мило згадують про свого катехита але і Поляки й Жиди, що входили в якийнебудь контакт зі мною. По 18 літах служби в гімназії, по часовім спенсіонованню, а в 25 році мого священства, я став парохом Золочева осеню 1910. року. На становищі пароха віддався я цілою душею душпастирській праці. Моєю девізою було поглубленнє віри. Я працював так, як католицький священик працювати повинен, а мені закидують річи недостойні не то католицького священика, не то віруючого, але навіть чесного невіруючого.

За мою душпастирську діяльність вже з початком російської окупації Східної Галичини, дня 16. грудня 1914, на припорученнє гр. Бобрінського мене вивезено в Росію. Яке тоді було моє відношеннє до Поляків і Жидів, свідчать факти. В день мого вивезення в Росію прийшла до мене делегація жидівського кагалу під проводом заступника рабіна (самого рабіна не було в Золочеві) і вручила мені письмо в гебрайській мові, в котрім горячо поручала мене всім кагалам Росії. А коли я сидів вже в повозі на подвірю маґістрату в Золочеві, прийшла до мене депутація Польок і заявила іменем Польок, що всі вони відносяться з найбільшим признаннєм до моєї особи і діяльности.

В Росії перебув я 1½ року. Там обертався я виключно в польських товариствах. Я не звик кривити душею. Я все зазначував, що я Українець, і що я все стремів до найвисшого ідеалу, щоби мій український народ був повним паном, господарем на своїй землі. А яке було моє відношеннє до Поляків, можуть ствердити свідки. Коли я виїздив з Рибінска (місця мого інтернования) до Петрограду, де мав ждати на виміну, то 25 осіб польської інтелігенції прийшло прощати мене.

Сам акт обжаловання признає, що моє відношеннє до Поляків до 1918. року було коректне. І щойно по розвалі Австрії, за часів української влади мав би я загоріти ненавистю до Поляків та своєю злосливою діяльностю загрожувати здоровлю і життю горожан польської народности у Східній Галичині.

Чи справді так? **По розпаді Австрії, коли з днем 1. падолиста, 1918, український народ на своїй споконвічній прадідній землі переняв владу в свої руки, я парох з проповідниці в церкві в Золочеві, в часі Служби Божої перестеріг своїх парохіян, що з хвилею як український народ стає господарем на своїй прадідній землі, такими самими правами і свободою мають покористуватись і національні меньшости, Поляки і Жиди, котрі замешкують нашу батьківщину, та щоб ніхто не важився робити їм якоїнебудь пакости. Ті засади рівноуправнення і однакового трактовання старався я придержувати через цілий час української влади.**

Вже за часів австрійських заступав я в Золочеві військового капеляна. Тісамі функції сповняв я за української влади. На просьбу військових властий я проповідував для українських жовнірів; сповідав їх; і брав участь в похоронах двох українських старшин.

Я бував при заприсяженню українських жовнірів, з епітрахилем і хрестом в руках, також при відправлюванню батерій на фронт. **Я промовляв до них в літурґічній одежі з гідностю священика і сина мого народу в історичнім моменті його істнования.** Дня 18. січня, 1919, в характері військового духовника хоронив я упавшого під Львовом у визвольній боротьбі свого народу бл. п. підхорунжого Підсонського, а також кілька днів пізнійше умершого наслідком одержаних ран четаря Михайлова.

Акт обжаловання закидує мені, що в похоронній бесіді над гробом підхор. Підсонського я взивав: „Мордуйте Поляків, ріжте, бийте..." Та чи можливе се? Чи дозволяв на таку промову сам момент? Похорон підхор. Підсонського був похороном, якого від довшого часу не бачив Золочів. На ляфеті запряженій в 4 пари коний при асисті 8 священиків, їхала домовина з тілом героя. За нею ішов цілий старшинський корпус, військові частини і маси народу не тільки Українці, але й Жиди та Поляки. Чи в такій хвилі я, пращаючи національного героя в присутности священства, старшин, отаман Шаповала і його адютанта, чи відважився би я висказати такі низкі слова? Я заперечую найбільш рішучо сі твердження, бо подібні вискази ніколи не вийшли з моїх уст. В своїй тодішній промові я ужив латинської фрази: Quam dulce pro patria mori. (Як солодко померти за Вітчину). Я напятнував вістку, що тяжко раненого підхор. Підсонського добили польські війска і перестеріг українських жовнірів перед таким поступованнєм.

Катеґорично заперечую, мовби мої промови мали якийнебудь вплив на засуд через військовий доразовий суд при кінці марта, 1919, 17-ох Поляків в Золочеві. В часі мого побуту в Золочеві не було ніяких доразових судів. Скажу явно й отверто, що я особисто є ворогом всяких військових доразових судів, бо Божа заповідь каже: „Не убий невинного". Засуд в Золочеві не є ніщо специфічного Української Републики. **Але я є противником доразових судів саме яко Українець, бо я добре памятаю, що самі австрійські суди засудили 15 тисяч зовсім невинних Українців. І коли я, вернувшись із російського полону, побачив фотоґрафії невинно повішеного українського священика Березовського й інших, я став рішучим противником доразових судів.**

Я виповняв свій обовязок і до кінця проповідував слово Боже. І за австрійських часів я взивав до сповнення обовязків супроти держави, **а тим більше я чувся обовязаним закликати до сповненя національних обовязків в момент, коли український народ по віках неволі ставав до боротьби за свої найсвятійші права.** Але ніколи я не взивав до мордів і виступів проти цивільних спокійних горожан, а впрочім і тут хай діла мої говорять. Коли військові власти зачали інтернования, я виступив в обороні інтернованих і засуджених. Я, котрий сам був інтернований, не мав би відчути долі інтернованих? Інтернования се не видумка українська. Мені дуже добре були в памяти Талергофи, де наше духовенство і наш народ зложив тільки жертв. **Я відчуваю інтернованнє дуже гірко, бо понад 800 українських священиків було інтернованих польською владою.** За моїми стараннями звільнено б. польського пароха теперішнього [illegible]оніка польської капітул[illegible]вові о. Вінкентія Чайко[illegible]го і його брата. Я стара[illegible]вільнити заступ. бурмістр[illegible]ачковского і по довших за[illegible]х — з успіхом. Я постара[illegible]о увільнення посесора Вікар[illegible]го і богато інших, за якими [illegible] мене звертались, а котрих [illegible]ен я собі не пригадую. Я ніко[illegible] не відмовляв нікому своєї помочі. На мою пропозицію уділено грошеву допомогу польському комітетови, котрий опікувався інтернованими. Я старався прийти в поміч і засудженим. Коли в січни, 1919. засуджено дві молоді Польки на три роки і директора народної школи на 6 літ і коли мати одної з них, Розалія Павловська, запиталась мене, що має робити, то я випитував, за що їх засудили і не тільки порадив їй внести до найвисшої української влади Національної Ради поданнє о амнестію, але сам особисто всюди ходив з нею по секретаріяту внутрішніх і військових справ і спричинив, що обі панночки негайно цілковито амнестовано, а директорова знижено кару на 5 місяців з почисленнєм слідчої вязниці. Чи се вказує на ненависть?

Я ніколи не ограничався до діяльности яко парох. Я належав до Національної Ради і був членом її виділу. І тут мої товариші з Національної Ради можуть ствердити, що я був за найбільшою свободою для всіх народів. В так дразливій і приманчивій для нас справі аграрної реформи я стояв за викупом землі, хоч всім звісно, що майже вся велика земельна власність у Східній Галичині належить до Поляків. І що полагодженнє сеї справи відложено, се моя справа. А коли знова большевицькі війска станули над Збручем, а рівночасно на Мадярщині також власть опинилася в руках большевиків і Українському Галицькому Урядови роблено такі приманчиві пропозиції, то чи не мав я тоді нагоди саме показати своєї ненависти до Поляків? Колиб ми прийшли були на угоду з большевиками, чи не була-б се найкрасша нагода винищити польський елемент? Але в імя культури, якої нам так часто відмовляють, мимо того що наші справедливі домагання не знаходили зрозуміння у держав аліянтів, Український Уряд відкинув без надуми сю спокусу і тим уратували ми найбільше саме польської крови. Яка була роль моя при сьому, можуть ствердити мої товариші з Національної Ради, і моє становище в сій справі свідчить про зовсім що інше ніж твердить акт обжаловання.

При кінці позволю собі замітити, що я, хоч не суджений, вже наперід був засуджений. Сім і пів місяця в тюрмі перебув я справдішнє „дантейське пекло", лиш за се, що я сповняв свій обовязок священика і патріота. Почавши від зорганізованого насильства доконаного над моєю особою, побиття до крови та розбиття голови, держано мене в найгіршій келії, відмовлено мені ліжка, сінника, соломи, стільчика, де хочби на хвилю можна було сісти — через повних три дні; відмовлено мені всякого харчу, крім тюремного, через два місяці. Мене переведено до свіжо вибіленої і вимитої келії, де була страшна вохкість; не дозволено опалювати, а коли раз хтось запалив у ній, то його покарано. Мені не дано світла. Мені не дозволено читати книжок і тут польський судця XX. століт. показався строгішим за царского XVII. стол. До мене стріляли. Мені закладали кайдани. До моєї келії приходили польські старшини, дивитися „на ксендза забуйцем", польські дами і священики. Я терплю і переношу все за мою батьківщину. Я не винен. А якщо сповненнє мойого національного обовязку трибунал вважає за злочин, хай карає. Кару я знесу терпеливо. Я богато витерпів і мені ніяка кара вже не страшна. За сповнення мого національного обовязку я готов пійти хочби і на смерть.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

СЕ І ТЕ.

ЧИМ ПОРОЖНІЙША БОЧКА, ТИМ ГОЛОСНІЙШЕ ГУДЕ.

Розписався пан Бориско, як з просоння. Довженну статтю втяв на тему: „Хто є власником Східної Галичини?

І доказав, що власником Східної Галичини є народ Східної Галичини. Доказав се в довженній статті. Але ся стаття немовби була писана на те, щоби доказати, що велика стаття не все є доказом великого розуму.

Доказує пан Бориско, що власником Східної Галичини є народ Східної Галичини. Щоби представити, якто тяжко він працює для того народа, пан Бориско вдає, що хтось йому дуже сильно перечить, що власником Східної Галичини є нарід сего краю. Пан Бориско вичисляє, хто саме перечить, що власником Галичини є нарід Галичини. Після пана Бориска є два роди таких людий, які се перечуть: Перші се прихильники Петлюри, а другі се прихильники Петрушевича. Пан Бориско виповідає війну і одним і другим, і проти одних і других звертає своє письменниче перо. Пан Бориско вимахує на право і на ліво тим своїм пером, вилививаючи з него на всі боки слова такі, як зрадник, запроданець, опришок, злодій, ошуканець і т. п.

Хоч і ми тримаємося погляду, що й панови Борискови сам Господь Бог не противиться, та все таки, ми звернемо увагу на ті способи газетярської писанини, якими він послугується для туманення своїх читачів.

І СВОЯ СВОЇХ НЕ ПІЗНАША...

Говорить пан Бориско аж про два уряди, що мали признати власником Східної Галичини кого инчого, а не народ краю. Тими урядами є уряд Петлюри та уряд Петрушевича.

Писати в той спосіб може лише свідомий або несвідомий обманець. Покищо лише один „український" уряд Раковського признав в Ризі, що власником Східної Галичини, (а кромі сего великої української території на Волині, Полісю та Холмщині) є польський уряд у Варшаві. Риський договір се одинока межинародна заява, в котрій пишеться, що право власности до Східної Галичини має не народ Галичини, але польський уряд у Варшаві. Але дивним дивом, пан Бориско ані словом не писнув про сей договір. Він ані одної передовиці не написав про те, що право власности українського народу до своєї землі потоптано в Ризі. Як вірний песик він підбріхує на всіх, лише не на тих, що дійсно явно та отверто проголосили польське право на Східну Галичину.

ПЕТЛЮРА А РАКОВСЬКИЙ.

Місто сього пан Бориско лається на Петлюру, закидаючи йому, що се він признав Поляків панами Східної Галичини. Наша газета нераз і не два заявлялася проти політики отамана Петлюри, але йому треба признати, що коли порівняти його заяву щодо Східної Галичини зі заявою представителів „українського" уряду на мирових договорах в Ризі, то порівнанне вийде на користь Петлюри. Нема де правди діти, Петлюра заявив, що його справа Східної Галичини нічого не обходить, що як представителі Раковського виразно признали Східну Галичину Польщі. Про се свідчить хочби те, що Польща тепер уже не послугується заявою Петлюри, але заявою Раковського та Иоффе, як для Польщі богато кориснійшою.

ПЕТРУШЕВИЧ ТА НАРОД ГАЛИЧИНИ.

Щодо Петрушевича, то сей ніколи аліянтів не признавав власником Східної Галичини в тім значінню, що вони мають право робити собі з нею все, що їм подобається. Вже те саме, що Петрушевич признає себе головою уряду Західно-української Республики свідчить про те, що він того зробити не міг. Лише той, хто признає другого власником якого краю може признавати себе урядом того краю. Большевики признали Поляків власниками Східної Галичини, і тому вони не признають за собою ані за галицьким народом права власности. Петлюра заявив, що він не має претенсий до Східної Галичини, що він не має претенсії рішати про долю галицького народа, і тим самим він тепер не може уже виступати як уряд, заряджуючий Галичиною. Уряд Петрушевича є одиноким українським урядом, який ніколи не зрікся права правити Східною Галичиною ані на річ Поляків, ані на річ Москви, ані на річ аліянтів, ані річ когонебудь. І сего права він домагається на основі того, що народ Східної Галичини так рішив своїми виборними голосами. Се покликування на голос самого народа Галичини є найкращим доказом, що уряд Петрушевича признає власником Східної Галичини сей власне народ Східної Галичини. На сей голос галицького народу покликується уряд Петрушевича. На чього не може покликатися ані Петлюра, ані Поляки, ані Раковський. Закривати сей факт, може хиба свідомий обманець або крайній дурак.

ПАН БОРИСКО ЛОЗИТЬ СВОЇХ ЧИТАЧІВ НА ПОЛОВУ.

Однак сей самий уряд Петрушевича відноситься до ріжних аліянтських властий та рад з нотами і в тих нотах говорить про тимчасову суверенність аліянтів над Східною Галичиною. Пан Бориско каже, що таке писанне се признанне зі сторони Петрушевича, що Східна Галичина є власністю аліянтів. Пан Бориско зараз робить заключення, що Петрушевич продав і пана Бориска і всіх других Галичан аліянтам; а як продав, то видно за щось продав, розуміє пан Бориско в своїй монашій голові. А за щож би инчого продав, як не за право правити Галичиною? — додумується пан Бориско.

Не треба тут богато писати про сі здогади пана Бориска. Всякий бачить тут, що пан Бориско опирає обманом, що пан Бориско крутить словом „власник", як циган батогом. Пан Бориско вдає, що відноситься до якогось уряду в справі признання себе се значить признавати тому урядови право власности. Як так, то чому пан Бориско не виступив проти большевицького уряду, як він вислав своїх представителів до кождої держави в Европі та Америці та потратив міліони рублів на вистаранне признання уряду? Чому то старанне о визнанне уряду Петрушевича називається у пана Бориска зрадою краю і запереченнем права народови сего краю рішати про себе, а чому старанне большевиків о визнанне не називається так само?

ПАН БОРИСКО ЗАКИДУЄ У ВОДУ СОКИРУ.

Щоби обманути своїх читачів, пан Бориско уживає порівнань, бо при помочи порівнань найлекше замилити добре видючі очи. Порівнює пан Бориско всіх тих, що відносяться до аліянтів в справі Східної Галичини, до злодіїв. Мовляв, вони тому признають аліянтам право власности до Східної Галичини, бо вони думають, що аліянти признають їм право панувати над Східною Галичиною.

Та пан Бориско не докінчив свого порівнання. Пан Бориско повинен був сказати, що хто іде до суду позиватися на злодія, той іде туди в надії, що суддя дасться перекупити і за частину пізнаної річи дасться намовити видати вирок за позовником. Пан Бориско повинен був також додати (щоби себе уже до ґрунту збити), що і рабівник годиться на суд тому, що він має надію, що суддя возьме частину краденої річи і видасть вирок за злодієм...

Одним словом, ніякий чесний чоловік не стане називати відношення до аліянтських чи до яких других держав в справі Галичини признаванням права на власність над сим краєм. Се робить кождий край, се робить всякий народ. Се робить також московський большевицький уряд. На се він вислав до Америки Мартенса зі 40 міліонами долярів. На се він вислав був до Англії Літвінова, а потім Красіна.

В ЧІМ СУК СПРАВИ?

Коли яка сварка може бути за в сій справі, то хиба та, чи добре відноситися до тих, до котрих віднісся галицький уряд. Значить, самі Галичани, а ми як галицькі уроженці, можемо над тим подискутувати, чи корисно нам відноситися в тій справі до аліянтів. Мігби хтось думати, що краще відноситися до центральних держав, то є до Німеччини та її союзників. Мігби хтось подумати, що краще віднестися до большевицького уряду Росії в тій справі. А ще мігби дехто подумати, що краще зовсім не відноситися до нікого, ані до аліянтів, ані до Німеччини та її союзників, ані до большевиків, а просто спуститися на себе самих.

Про се все можнаби говорити, не ошльовуючи себе взаїмно, не називаючи нікого зрадником, не закидуючи нікому перекупства. „Свобода" висказалася отверто і недвозначно, що український народ Галичини не може самий без зовнішньої помочи визволитися від польської кормиги, тим більше, що всяка сила, яка не буде помагати нам, буде помагати Полякам. Большевики показалися крайними московськими націоналістами та централістами; до того вони самі зрадили тих Галичан, що на них надію покладали, і в ризькім договорі віддали Галичину виразно під польське пановання. На Німеччину перестали рахувати навіть ті, що на неї рахували, бо ніхто не рахує на чинник, який не має реальної сили.

Ось чому переважаюча частина Галичан відкликуєсь до аліянтів.

ПАНОВИ БОРИСКОВИ МОРЕ ПО КОЛІНА.

Пан Бориско проти аліянтів. Він видай також не за Німеччиною. Він потягнувби за большевиками, бо там селяни вдоволені з уряду, принаймні такі селяни, як він. Однак він сего виразно не каже. Він робить міну, що він за тим, щоби галицький народ ніякої помочи не ждав, а самий взявся до оборони свого краю. Так радить пан Бориско своїм відважним пером, сидячи за столиком в Скрентоні. Так радить ситий пан Бориско голодним галицьким селянам. Так він їм радить отвертою заявою. Він заявляє се остро „усім українським робітникам в Америці і українським селянам і робітникам в старім краю та всім людям доброї волі, всім любителям правди і справедливости" він заявляє. Най увесь світ знає, що як українські селяни будуть свою кров лити, то пан Бориско буде в Скрентоні духом з ними. Ой, відважний той пан Бориско, як той хазяїн, що під піч сховався, і до жінки кричав: „Ти мене тут не займай. Я тут хазяїн хати".

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ.

НЕУРОДЖЕНА ДІВЧИНА

(Оповідання з 16-сотих років.)

(1)

В Горпині, селі коло невеликого города Мушина, хазяйнував довгий час орендар. Дідич, Евстах Горпинський жив, від коли оженився, постійно в Перемишлі, селі, яке дістав був за жінкою. У него було четверо дітий. Три доньки і син Роман. Роман був наймолодшою дитиною. Віддаючи дві перші доньки, Горпинський вивинував їх грішми. Тогід віддав третю і дав їй село, тото від жінки. Горпин задержав для Романа. „Так водилося все в моїм роді", говорив. „Відколи боярин князя Данила, Ілія Горпинський заснував Горпин, село все переходило з батька на сина, звичайно на наймолодшого". Отже й тепер старий Горпинський своє дідичне село задержав для сина. Загадав передати йому дідизну ще за свого життя, оженити його і при нім доживати свого віку... Щоби на вічний сон поклали його побіч його дідів, прадідів і прапрадідів. Йому було вже сімдесять літ. Отже не дивота, що вже ладився в дорогу на той світ і став порядкувати решту своїх справ на сім світі. До Горпина перебрався лише з жінкою, бо Роман був тепер далеко поза межами рідного краю. Сам книжник і лицар, дідич Горпина хотів також сина зробити книжником і лицарем. Під впливом за приміром всіх заможніших шляхтичів українських і вислав Романа на науку за границю. По книжній науці в Італії Роман пішов до найліпшої тоді школи воєнної. Пішов на пушкаря до шведської армії, вишколеної покійним королем Густавом Адольфом. Тота славна армія, тепер під проводом фельдмаршалка Врангля була вже двадцятьдевятий рік у війні з Німеччиною. Роман служив в корпусі графа Кенігсмарка, що був пострахом ворога. Тепер, перебираючись до Горпина, старий кликав сина, щоби вертався домів, хазяйнувати. Ще була одна причина, ізза якої Горпинський перенісся назад до батьківського Горпина і рішився відкликати сина заграниці. У воздусі висіла буря. Українська шляхта і українське міщанство Західної України накладали з провідниками козацтва Східної України. Одні і другі важили на Польщу. Загадали ударити спільними силами на польську шляхту українських земель, перебити її на стілько, щоби стратила свою силу політичну і свою буту та управу українських земель вхопити в свої руки. Отже до Горпина Горпинський вернув ще й тому, щоби бути близше до козачої ради. Там ладились вибух і відтам прийшлаби козача підмога потрібна до двигнення західних Українців, Польщию так придавлених, що самі вже не годні були розпочинати бунту. Сина хотів мати дома, щоби був під рукою на всякий случай. В хвили, коли „зачнеся", потрібна була кожда шабля, не то досвідний вояк зі школи такого отамана, яким був Врангель. Правда, до бунту, котрий мав зачатися на Подніпрові, було ще, як гадав Горпинський і инші заговірники, далеко. Рахували, що потрібно буде підготовляти яких пять літ. Але Горпинський, котрий готов був сина-одинця жертвувати вітчині, хотів таки не допустити до того, щоби, як син ляже головою, разом з ним вигас його рід. Загадав сина, зараз таки, скоро лиш верне, оженити, щоби, заки розшаліється кровава хуртовина, був готовий новий дідич Горпина, продовжитель старого роду Горпинських. Вже й мав на примітю дівчину для него; доньку сусіда, шляхтича Терлецького. Терлецький мав ще двох синів, але вони оба були вже від року на Запорожу, куди хотось то в послідних часах їшло довкола богато молодих західно-українських, себто червоноруських і волинських шляхтичів та міщан.

В письмі, яке Романови привіз добрий знакомий його батька, батько писав, щоби він в поворотi задержався одну добу у Львові на краківськім передмістю в заїзді Шулімана. Там заїздила з усіх усюдів українська шляхта, отже можливе, що почує, та батькови привезе які цікаві новини. Роман так і зробив. У Шуліма дістав маленьку кімнатку і казав принести собі вечеру. Ледви попоїв і став тягнути мід, якого давно не пив, хтось застукав у двері. Увійшли два молоді шляхтичі, оба сини Терлецького, батькового сусіда, Іван і Федір.

— Я чув, що ви на Запорожу! — замітив здивуваний Роман, коли розцілувалися.

— Псст! Тут про се ніхто не сміє знати, — перебив Іван. — Нас до тебе прислав твій батько. Вже цілий тиждень сидимо у Львові, дожидаємо тебе.

Роман розпечатав письмо. Було коротке: „Зроби так, як тобі порадять оба сини нашого найблизшого сусіда".

— І щож ви мені порадите? — спитав Роман.

— Погоди, — відповів Федір. — Не гладко пливуть слова, коли горло не намацене. Тяжко знайти добру раду, коли в голові нема фантазії. Кажи принести більше меду. Се, що на столі, для трех замало.

— Зараз буде! Вибачте, що не зараз замовив, скоро лиш ви увійшли. Але то через батьківський лист. Хотів скорійш прочитати.

— Чи Жид Шуліман вже знає, хто ти? — спитав Федір.

— Ще не було коли розмовитися з ним. Я що лиш приїхав.

— Отже він не сміє знати, хто ти. Тобі тепер на прізвище Гулевич. Сень Гулевич з під Сянока... Розумієш? А тут не Федір Терлецький, а Самуїл Мединський. Івана клич Юрко Равський... Повтори, чи затямив...

— Я, Сень Гулевич з під Сянока. Ти Самуїл Мединський, він Юрко Равський, — повторив Роман сміючися. — Буду так звати себе і вас, не питаючи, нащо тота кумедія, бо батько пише, щоби я робив так, як ви порадите мені.

— З нашою порадою виїдемо аж прополочемо горло — відповів Федір, тепер перехрещений на Самуїла. — Клич жида, нехай боржій принесе добре меду.

Жид приніс мід. Вони попили і балакали про сеї й те. Брати нарошно звели балачку на те, що діялося в їх вітчині, та на се, що висіло в воздусі. Із тої балачки виміркували, що Роман за границею не змінився. Що як був, так лишився вірним сином свого народу. Рішилися приступити до діла. Розповіли йому, що їдучи з Запорожа домів, зупинилися в Чигирині, де їх покликано до сотника реєстрового війська Зацького, Богдана Хмельницького. Він ладить повстанне проти Польщі. Сказав їм, що танець рада розпочати за три роки. Але, додав, треба пильнуватися, бо може неожидано скоїтися щось таке, що прискорить бурю. Ляхи можуть самі прискорити вибух, бо деякі попали на сліди нашого заговора. Хмельницький дав їм ріжні інструкції і казав їхати в Західну Україну. Між иншим справив їх до одного міщанина в Мушині, римаря Ситника. Вони були в него. Отже той Ситник сказав їм, що гарнізон Мушина не має доброго пушкаря. Скоро знайшовсь би який, незнаний і православний Українець, взялиб його. Добре було би, казав Ситник, щоби в хвили, коли від Дніпра надтягатимуть козаки і в нашій землі запалохкотить полумя бунту, гармата города була в руках „нашого".

— Скоро ми від твого батька дізналися, — вмішавсь в розмову Іван, — що ти в дорозі до Львова, так ми зараз розказали йому про се, що чули від Ситника, та просили його, щоби тобі позволив вступити на службу в гарматі мушинського гарнізону. Батькови було се дуже не на руку, бо хотів тебе зараз таки оженити і зробити гречкосієм. Посесор сильно зруйнував маєток. Твій батько гадав, що заки тобі прийде пора взяти шаблю і сісти на коня, ти вспієш дома всьо привести до ладу. Наша просьба перечеркнула його домашній рахунок. Але, остаточно, таки згодився. Сказав, що родові Горпинських Україна є старшою дідизною ніж Горпин і вона тепер в більшій потребі.

— Чи батько справді згодився? — спитав Роман. — Він, правда, ще ніколи про таке не балакав зі мною, бо я, заки пустив мене в світ, був ще дітвак. Але я неодно чув, як він розмовляв з другими. Він все був противником ребелії слабо підготованих. Такі ребелії, казав, є лише непотрібним і шкідним опустом крови. Вони лише рухнуть нас, та не дають збіратися до одного удару, але таких, що доразу розторощили нашу тюрму.

— Отже тепер буде инакше, ніж було доси — відповів Федір. — Підготовна робота робиться вже пару літ. Нею керує чигиринський сотник. У нас в Галичині Мрозовський і Вінсон. В Західній Україні розпочалося саме тоді, коли ти виїхав з хати. Твій батько оден з головних заговірників. Тебе післав до Шведів лише на те, щоби Україні дати опитного пушкаря. Хміль і Височан знають аж тоді, коли будуть певні, що тюрму розторощать одним ударом.

— Я всеж таки хотів би на перед поговорити з батьком. Хоч він пише, щоби я пішов за вашою радою, значить, справу вже сам передумав, і я ні на хвилю не думаю противитися, добре було би все те перебалакати з ним. Не так з ним, як з мамою. Хто знає, чи вона тим не журиться... більше ніж треба?

— І се можна зробити. До Мушина згодився лиш на пробу. Але зараз, щоби не взяли иншого. Ситник сповістить батька про твій приїзд до Мушина, та що ти навідаєшся до него під чужим іменем. Два, три дні після того возьми від ротмістра відпустку. Скажеш, що хочеш познакомитися зі шляхтою в найблизшій околиці. Поїдеш до Горпина на день, два. Прізвище, очивидно зміниш. У нас документи Сенька Гулевича, шляхтича з Сяниччини, котрого в сих сторонах ніхто ніколи не бачив. Впрочім він уже пару років тому пішов був на Запороже і тогід погиб від татарської стріли, про що тут ще ніхто не знає. Возьмеш сі документи і будеш Сеньком Гулевичем так в Мушині як і у себе дома. В Горпині, ані взагалі в тих сторонах ти ще з роду не бував, отже ніхто тебе там не знає. Старий Проць, одинокий слуга, якого твій батько взяв з собою до Горпина, не зрадить тебе.

— Чи в Мушині приймуть мене? — спитав Роман. — Цілком чужого, незнакомого, їм прибуду? Ще й до того православного! Гадаю, що тепер Ляхи будуть обережні. Не будь кого возьмуть на службу при гарматі.

— Що ти православний, не буде ніякою перешкодою. Є ріжні православні. На жаль, богато наших стоїть вірно при Польщі. Сумні досвіди не научили їх. Вони все ще гадають, що вірною службою річи посполитій таки дібемося зрівнання наших прав з правами польських обивателів корони. Поляки знають, що через тоту надію неоден Українець стане против української ребелії. А що їм вигіднійше бити Українця Українцем, радо приймають наших людий до свого війська. Нема нічого злого, що не вийшло би на добре. Завдяки Українцям, котрих кости поросли ляцьким мясом, тепер богато наших урядників в польськім війську. І тебе приймуть.

— Всьо складається як найліпше, — додав Федір. — Посадник Мушина, що розшибдається за пушкарем, також заїхав сюди, до Шуліма. З собою привіз ротмістра, команданта цілого гарнізону. Завтра... потому скажу тобі, чому не нині... спитаєш Шуліма, чи не знає де квартиру для князя Яреми. Вербує він видно буде цікавий, нащо він тобі. Тоді скажеш, що ти був пушкарем в цісарській армії, котра билася зі Шведами і тепер хочеш служити вітчині у війську Вишневецького. Жид зараз про все те розповість посадникови, бо знає, що йому потрібний пушкар. Заки таке набрешеш Шулімови, підемо завтра за місто, де будуть пробувати нові гармати, які король купив десь там аж в Італії і прислав до Львова. Король тепер насилає до Львова гармати і всяку зброю та громадить військо. Кажуть, що заноситься на якусь велику війну. Одні гадають, що з Татарами, другі з козаками. Гармати дуже добрі, та про те будуть зле стріляти. Пушкарі не виміркують в чім хиба. Не вирахують як настанити, щоби куля впала там, де має впасти.

— Такої химерної гармати я ще не мав в моїх руках — замітив Роман. — Доси я кожду уговтав. Як мені гармата била високо, то я, відповідно до віддалення цілі, цілив низше. Очували кулів в ліво, то я старався пушку, кілько треба був, на право.

— Отже сім гарматам і ти не даш ради, поки не будеш знати, що не в гарматі хиба, лише в кулях. З сих гармат, і з кождої иншої, коли будуть стріляти тими кулями, які виливав нарошно для нових гармат коваль, що в змові з нами, то та сама куля піде... раз на ліво, раз на право... раз в гору, раз зариє перед самою гарматою в землю.

— Здогадуюся, в чім тайна. То будуть химерні кулі... Неодностайні в середині. Частина з олекшого, а друга з тяжшого матеріялу.

— Ти вгадав. Але про се пізнійше. Скоро завтра зачнеся стрілянина і львівські пушкарі стануть безрадні, то зголосися ти і проси, щоби тобі позволили зробити пробу. Як тобі повезеся, то посадник Мушина напевно сам зголоситься до тебе.

Пішли на пробу. Так справді було, як то Федір заповів був. Пушкарі пріли, матіркували, казилися з досади, та ніяк не могли влучити в клуню вибрану як ціль для гармат. Пішла куля на ліво, то вони стріляли тою самою кулею, звернувши гармату на право від цілі. Сим разом куля пішла так... ще більше на право. Раз пішла, правда, просто, але в половині дороги запорола землю.

— Гармати ні дочого — говорили пушкарі сплювуючи. — Шкода пороху на дальші проби!

Посідали з міщанами на мураву, повитягали з коша напитки і закуску, та стали покріплятися. Тоді з товпи висунувся Роман. Оглянув одну гармату з верха, всунув руку в рур, оглянув кулі. Поклонився утомленим і збентеженим пушкарям і каже:

— Позвольте мені зробити пробу. За змарнований порох заплачу.

Іван вже йому сказав був, що кожда куля має ледви замітний значок. Всуваючи кулю в гармату, треба уважати і замітити, з котрого боку той значок. Вистрілена куля збочує в тоту сторону, де значок. Вже при стріляниі міських пушкарів Роман бачив, наскілько кулі ішли в бік, який робили кут. Отже він вже знав, на скілько гармату відвертати від цілі. В котру сторону відвертати, говорив йому значок на кулі. Коли пушкарі не відповідали йому, він поклав перед ними шапку і кинув до неї пару срібняків.

— Се за порох. — сказав.

Наставив дві гармати, наряди і каже:

— Беруоба угли клуні. Надіюся, що не поцастить за першим разом, то поцілю за другим.

Станув між обома гарматами і випалив з обох. Гукнули два вистріли, оден по одним, бухнув великий облак диму. Пушкарі цікаві схопилися всі на рівні ноги, хто з чаркою, хто з ковбасою в руці. Скоро дим розійшовся, всі глянули в сторону клуні. Від лівого угла відскочила велика тріска, правий угол стояв перебакирений, дах в тій місці запався. Всі спозирали, то на клуню, то на незнакомого пушкаря. Ніхто не обзивався ні словом. Він також не говорив нічого, лише став наряджувати дві другі гармати. З міськими пушкарями було пару членів магістрату. Оден з них підійшов з кухлем в руці до Романа. За ним ступав оден пушкар.

— Випий, брате! — промовив міщанин. — Тепер дістанеш ще один кухоль, бо ще мусиш стрібувати прочі гармати. На смерть запемо тебе пізнійше, як по пробі вернемо до міста. Підеш з нами. Ми тебе мусимо дістати до нашої гармати...

(Дальше буде).

ДОПИСІ

БОСТОН, МАСС.

Жертви на поміч старому краєви.

На вічу дня 12. червня б. р. зложили жертви отсі добродії: Кисіль (з Челсі) $20.00; М. Капровий, о. Р. Залітач, Д. Кузь, Маґаляс і П. Боднар по $10.00; М. Камінський, І. Загоруйко, М. Довганчук і А. Гарматюк по $5.00; Катерина Коцур $3.00; І. Глинський $2.50; І. Чопик, С. Чопик, І. Кослайчук, Г. Яріш, В. Костур, Д. Ляшкевич (Литвин), И. Панас, М. Майданий, В. Мисько, Г. Зварич, С. Бойко, П. Пізюра, Н. Давискиба, А. Павляк, А. Козулькевич, К. Вишньовський, І. Чічко, Е. Косій, М. Костецький і С. Антонюк по $2.00; М. Гриценко, Б. Михайло, Гродзінський, В. Попович, Марія Зварич, о. В. Кисільовський, Г. Музика, Олена Попович, К. Смольчук, М. Козовик, М. Волошин, О. Музика і М. Козулькевич по $1.00; дрібними датками $3.27. — Разом $157.27. Розходу було $31.00, отже остало $126.27.

Сі гроші комітет розділив так: 1) На Рідну Школу в Галичині $40.00; 2) на вдови і сироти в Галичині (на східні повіти) $50.00; 3) нашим Січовим Стрільцям до Чехо-Словаччини $20.00. Остало в касі комітету $16.27. З того оплатиться пересилку гроший, а решту долучиться до другої збірки.

Николай Давискиба, секр.

—o—

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Поклик.

Український нарід довго мучився в ярмі і зносив тяжке горе. Руки і ноги мав звязані цілими століттями, де йому відобрано всяке право, волю і свободу. Коли наспіла послідна година, що нам всім треба було повстати і ворога вигнати геть, тоді якраз поширилася між нами найбільша незгода. Як між іншими народами не бракує занепавші відсталої секції, то між Українцями, головно тут в Америці, чи не найбільше.

Насамперед обовязком кождого з нас є вглянути в свою душу і спитати самих себе, чи ми сповнили наш народний обовязок. А коли ми се зробимо, то я певний, що справа піде іншим шляхом.

Се все пишу з свідомостю і не хочу нікого викликувати ні по назвиску ні по партійности, бо прямо встид, щоби між нами була така незгода. Економічна руїна і польська репресія повинні нас всіх одинаково обходити. Руїна і спустошене рідного краю повинні обходити всіх тих, котрі там родились. Умираючий пятьміліоновий галицький нарід не забуде нам за нашу дійсну моральну і матеріяльну поміч. Матери наші і бідні діти ніколи нас не забудуть. Архангельський голос і стогін тих мучеників повинні нас усіх одинаково обходити. Теперішна хвиля є хвилею послідною і ми не повинні спізнюватись. Еґоїзм нехай в нас не має місця, самолюбників викиньмо з наших рядів, бо тепер дуже важна і критична хвиля. Руйнуючу хвилю ми мусимо всі одинаково розуміти. Ініціяторів народних здвигів ми всіх пізнали і тому ми повинні належно їх пошанувати всюди, на кождім кроці. Службовики народні самі не можуть всього добачити ані всього зробити. Етікети в нас хай не буде, бо вона тепер не має місця, ані нема часу з нею бавитись. Підійдімо близше себе, бо послідна се пора! Ідім в маси, де тілько вдасться, а при такій роботі всякі успіхи можливі. Для такої роботи не жалуймо ні часу ні труду. Лайка і неґодоване нехай зійде з порядку дня.

Американські горожани не раз і не десять показували свою любов до всіх народів, то вони і нас не забудуть. Я певний, що коли ми вдамося до них, то піддержка буде. Зволікати немає часу, бо така робота є убийчою. В нас і так богато змарновано часу на непотрібні річи, а з того наш ворог користає. Обходити і крутитися довкола потопаючих — се є один з найбільших народних гріхів. Ладнаймося всі до боротьби, збираймо послідні зусилля, а лихом і неґодою киньмо об землю. Оборончі і ратункові комітети хай не продовжують дискусії про пекучі справи, але сейчас хай приступлять до живої, дійсної роботи. Час послідний і я кличу всіх до збирання як найбільше фондів.

А. С., щирий прихильник Укр. Рат. Комітету.

СМІШНЕ.

В суді.

Судія: Отже вас обжалоовує Валенти Рембач, що ви комуніст.

Селянин: Ні прошу суду, кождий у нашім селі скаже, що не я, а Рембач — кольоніст!

В школі.

— Івасю, вичисли мені скоро сім гріхів головних!

— Раз, два, три, чотири, пять, шість, сім...

—o—

— Петрусю, хто сотворив світ?

— (Петрусь наляканий, бо в тій хвилі розліяв чорнило я не чує, о що його питають).

— Ну, говори, хто?

— Я, пане професор, але вже того не зроблю.

При війску.

Четар до жовніра, що вертає з небезпечної стежі:

— Деж ти був, хлопче?

— Голощу слухняно, пане четар, до пояса в воді, від пояса в огні!

—o—

Четар: Умієте плавати? А де ви сего навчилися?

Рекрут: У воді, пане четар!

Між сусідами.

Умираючий сусід до сусіда: Сусідоньку, заопікуйтеся моїми діточками, може Бог милосердний дасть, що я ще вашими заопікуюся...

—o—

— Слухайте, куме, чого ваші доньки вибрикують, як ті кози?

— Бо побачили вашого сина, що виглядає на цапа.

Жидівський спосіб.

Зійшлися жидки тай радять, який би презент зробити рабінові? Один радить те, а другий се, аж нарешті рудий Шмуль: Ша! каже, даймо йому по фляшці а „фляш" вина. А щоби ніхто не міг сказати, що його вино гірше, а другого ліпше, то кождий принесе і сам влиє до бочки а опісля занесемо рабінови.

Всі згодилися і на означений день кождий приніс своє. Шмулько каже до себе: На що я маю давати вино, я дам воду, як всі принесуть вино, то моя літра води розійдеться тай всьо буде добре. Абрум зробив так само, Мошко так само, і так всі до одного. Замісць вина принесли рабінови бочку води.

Дозволені злочини.

Можна допускатися ось-таких злочинів, за які нема кари:

Убивати час.
Труїти воздух.
Ранити серце.
Дусити сміх.
Бити байдики.
Красти поцілунки.

В школі.

Учитель: Іцку, кілько буде два рази три?
Іцко: Сім!
Учитель: Як то? Не шість?
Іцко: Я хотів, щоби пан професор щось на то їнтерес заробили.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Д. П. Ґ., Мт. Юніон, Па. — Ваша дописи не буде поміщена.

Громадянин, Шікаго, Ілл. — Безіменних дописий ми не містимо.

Січовик, Бріджпорт, Конн. — Ваша дописи не буде поміщена, бо Ви не виявили нам свого імени і назвиска.

БРУКЛИН, Н. Й.

Повідомляється горожан Українців міста Бруклина і околиці, що на днях отворено

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

(В сій рубриці містимо оголошення театральних представлень, концертів і забав, не подаючи у них точок програми, імен осіб беручих участь і без довших покликів).

Ціна одної стрічки 10 центів.

CLIFTON, GARFIELD & PASSAIC, N. J.

Товариство „Українська Січ", від. 182 У. Н. Союза в Кліфтон, Н. Дж., відограє

ПОШИЛИСЬ У ДУРНІ

комедійно-оперетку в 3-ох діях М. Л. Кропивницкого

в неділю, дня 3-го липня 1921 р. в галі Німецької Школи, 209 Норре Avenue, Passaic, N. J.

Початок точно о годині 7.30 вечером.

ВСТУП 50 ЦЕНТІВ.

Тикети на се представлення вже продаються і їх можна набути поодиноко або для родин а також гуртово для братств і товариств у: D. Leshchyshyn, 552 River Road, Garfield, N. J. 44—7